

P Á L Y A M Ű

A Veszprémi Törvényszék elnökhelyettesi feladatainak ellátásával kapcsolatos vezetői elképzeléseim, célkitűzéseim

I. A Veszprémi Törvényszék általános helyzetének bemutatása:

A Veszprémi Törvényszék abban a helyzetben van, hogy nincs stabil felállású felső igazgatási vezetése, hiszen évek óta, vagy az elnöki, vagy az elnökhelyettesi állás nincs betöltve. Ezért nem lehet azt mondani más bíróságokhoz hasonlóan, hogy a kitaposott úton kell továbbhaladni és nincs szükség változásra. Természetesen ez a megújulást is magában hordja, hiszen meg kell valósítani, és ki kell alakítani az új szakmai és igazgatási vezetésnek megfelelő elvárásokat és működést, mivel az elnöki és az elnökhelyettesi feladat ellátása a napi ítélkezési munka magas színvonalú, időszerű teljesítését szolgálja.

A törvényszék általános helyzetéről elmondható, hogy a nem teljes létszámú igazgatási vezetés mellett is, évek óta az országos átlaghoz viszonyítottan eredményes ítélkezési tevékenységet folytatott, s mindez a kollégák lelkiismeretes munkájával, szakmai felkészültségével és felelősségteljes hozzáállásával magyarázható.

Ez nem jelenti azt, hogy eseti problémák nem voltak, vagy hogy egy-egy ügyszakban visszaesés nem történt, de a lehetőségekhez képest az ideiglenes igazgatási és a stabil szakmai vezetés próbált ezekre megoldást találni (ügyek átszignálásával, tanács összetételének változtatásával, stb.).

Az alaptörvény, s az igazságszolgáltatással kapcsolatos sarkalatos törvények alapján, a bírói szolgálati jogviszony felső korhatárának leszállítása következtében, a mi bíróságunkat is nagy mértékben érintette a bírák nyugdíjazása miatti létszámcsökkenés. A folyamatos munkát a helyi bírák felrendelésével biztosította az igazgatási vezetés, s emiatt nem kellett kitűzött tárgyalásokat érdemi intézkedés nélkül elhalasztani, beállítani, illetve egyéb ügyszakban is tudtuk a határidőket és a befejezések számát tartani (pl. cégbíróság).

A megyében a korábban engedélyezett és betöltött létszám biztosította a színvonalas és hátralékmentes ítélkező tevékenységet. Az elmúlt két évben azonban olyan horderejű ügyek feldolgozása hárult a bíróságokra, amely egy-egy bíró több éves leterheltségét eredményezte mind a törvényszéken, mind pedig a helyi bíróságon is, ezért szükségszerűen jelentkezett a hátralék és a folyamatos ügyek, illetve a több éven túli ügyek számának növekedése is.

A pályázati kiírásban megfogalmazott konkrét feladatok meghatározását illetően, a törvényszék időszerű ítélkezésének biztosítása érdekében álláspontom szerint nagyon fontos lenne, hogy a pályázati kiírásokat követően az üres állások betöltése véglegesen rendeződjön. A személyi kérdések eldöntésével álljon fel az a stabil igazgatási és szakmai vezetés, amely hosszú távon és kiszámíthatóan tudja irányítani az ítélkezési munkát.

Véleményem szerint a polgári ügyszak kollégiumvezetőjének határozott, koncepcionális és nagy szakmai felkészültsége mellett eddig is kiegyensúlyozottan, szervezeten működött és végezte feladatát. Az új jogintézmények bevezetésekor, a lényeges jogszabályok változásakor szakmai napokon, illetve kollégiumi üléseken történt megbeszélés segítette a jogszabály értelmezését, az egységes joggyakorlat kialakítását. A szakmai napokon egy-egy aktuális témakör feldolgozásával volt kimutatható, ha a megyén belül és a másodfokú tanácsok között eltérő döntések születtek. A bírák napi munkavégzését segíti a kollégiumvezető által kidolgozott számítógépes hozzáférési lehetőség, az úgynevezett Házi Döntvénytár, ahol figyelemmel kísérhetik a kollégák, hogy az egyes témakörökben milyen másodfokú döntések születtek.

A büntető kollégiumvezetői, tanácselnöki állások betöltésével elindulhat ebben az ügyszakban is az a szakmai munka, amely a tanácsok közötti egységes jogértelmezést és alkalmazást, a magas színvonalú és időszerű munkát biztosítja.

Fontosnak tartom azt, hogy a nyugdíjba vonult bírák feladatait ellátó új kollégák, szakmailag is megerősödve, jó összetételű tanácsokban dolgozzanak. Ez a bíróság és valamennyi bírósági dolgozó, közvetve az ügyfelek érdeke is.

Látni kell, hogy a közvélemény számára nem fogadható el a bírói függetlenség hangsúlyozása mellett az, amikor a hasonló tényállású és jogi megítélésű ügyekben eltérő döntések születnek (netán ugyanazon bírósági szinten működő tanácsok között).

Álláspontom szerint az igazgatási vezetésnek, a törvényszéki elnöknek és az elnökhelyettesnek minden segítséget, támogatást meg kell adniuk a szakmai vezetőknél ahhoz, hogy a törvényszék eleget tudjon tenni a kiszámítható és időszerű igazságszolgáltatással kapcsolatos elvárásoknak.

Az új igazgatási vezetésnek fel kell készülnie a 2013. január 01-től bekövetkező szervezeti változásra, azaz a közigazgatási és a munkaügyi bíróság felállítására. A Veszprémi Törvényszék abban a szerencsés helyzetben van, hogy az eddigi elhelyezésből adódóan (a munkaügyi bíróság és a közigazgatási bírák is egy épületben dolgoznak) az elhelyezés (bírói, leírói dolgozószobák, tárgyalótermek, lajstromiroda) biztosított, illetve az átszervezéssel kapcsolatos felmérések és igénylések a vezetés részéről megtörténtek. Álláspontom szerint az új szervezeti felállás zökkenőmentesen, folyamatos munkavégzéssel biztosítható. Az elnöknek és elnökhelyettesnek a kollégákat fel kell készíteni az új körülményekre, és minden szükséges segítséget és támogatást meg kell adni a részükre.

A jövőre nézve feladatként fogalmazódik meg annak felmérése, hogy a járáások kialakítása érinti-e és mennyiben a jelenlegi bírósági szervezetet. A következő évre tartozó előkészítő munkát igényel, hogy változik-e a helyi bíróságok illetékességi területe és szükséges-e, indokolt-e a kis bíróságok fenntartása. Természetesen ennek számbavétele és kalkulációja meghaladja a törvényszék kereteit, és csak országos felméréssel, döntéssel érhető el eredmény.

II. Pályázati kiírás:

A Bírósági Közlöny 2012. évi 9. számában az elnökhelyettesi álláspályázattal kapcsolatban az a felhívás fogalmazódott meg, hogy a pályaműben ki kell térni a törvényszék időszerű ítélkezésének biztosítására, a törvényszék elsőfokú büntető ügyszakában kimutatható ügghátralék feldolgozására, az éven túli ügyek számának és arányának csökkentésével kapcsolatos elképzelésekre és ezek megvalósításának ütemezésére. Ki kell térni a törvényszék működésével kapcsolatos hosszú távú tervekre, illetve a takarékos gazdálkodást elősegítő elképzelésekre, és a létszámmal való célszerűbb gazdálkodásra vonatkozó tervekre is.

A fentiekben ismertetett pályázati kiírás megegyezik a 2012. évi 6-os számú Közlönyben a Veszprémi Törvényszék elnöki állásának betöltésére kiírt pályázati felhívással.

A jogszabályban, illetve a szervezeti és működési szabályzatban megfogalmazottak szerint nem feladata az elnökhelyettesnek a bírósági

stratégiai elképzelések kidolgozása. Az elnökhelyettes az elnök munkáját segíti, illetve a jogszabály szerinti keretek között jár el önállóan, de célkitűzései, elképzelései értelemszerűen az elnöki kontroll mellett érvényesülhetnek.

A pályázatom írásakor még nem döntöttek a törvényszék elnöki állására kiírt pályázatról. Néhány héttel korábban volt az az összbírói értekezlet, ahol a kollégák megismerhették dr. Némethné dr. Szent-Gály Edit és dr. Kovácsfi László elnöki pályázatában foglaltakat. Ezért a bíróságaink létszám, ügyforgalmi és statisztikai adataival a bíró kollégák is tisztában vannak, ismerik a Veszprémi Törvényszék és a helyi bíróságaink helyzetét. Így nem szeretném feleslegesen megismételni az elnöki pályázatban foglalt adatokat és mutatókat.

Elsődlegesen a lezárt, augusztusi időszakhoz képest bekövetkezett változásokat szeretném bemutatni a személyi, a tárgyi és a gazdasági kérdéseket illetően.

a) Személyi kérdések:

Az elmúlt időszakban megtörtént a helyi, így az ajkai, a pápai és a zirci városi bírósági elnöki állások betöltése. Folyamatban van a cégbírói és a törvényszéki büntető bírói állaspályázatok elbírálása. A kollégiumok véleménynyilvánítása és a bírói tanács rangsorolása is megtörtént. Az álláshelyek végleges betöltésével a folyamatos munkavégzés, illetve a büntető ügyszakban a hátralék feldolgozása biztosított. A hátralék feldolgozásának ütemezése azon múlik, hogy az indokolt állások létesítése, illetve üres álláshelyek betöltése mikor történik meg. Ebben az esetben teljesíthető a 183/2012. (VII. 12.) OBHE számú határozatban foglalt előírás, miszerint a törvényszék elsőfokú ügyszakában a hosszabb pertartalmú ügyek száma és aránya csökkenjen.

Folyamatban van a meghirdetett titkári, ügyintézői álláshelyek betöltése is, amely reményeink szerint valamennyi helyi bíróságon és a törvényszéken is a bírói munkateher csökkenését eredményezi. Véleményem szerint csak olyan munkaerőt szabad felvenni, aki hivatásának tekinti, hogy ezen a területen dolgozzon és ennek érdekében vállalja is az új és önálló munkavégzéshez szükséges tudás megszerzését.

Jelenleg is tart két kollégánk felrendelése a Kúriára szakmai felkészülésük és tapasztalatszerzésük érdekében, ami az adott ügyszak (elsőfokú munkaügyi és a törvényszéki elsőfokú büntető ügyszak) időszerűségét érinti, hiszen csak félbíróként tudják feladatukat ellátni.

Az időszerűségi adatokban bekövetkezett változás azzal függ össze, hogy az

ítélkezési szünet miatt tárgyalások és a befejezések is elmaradtak.

b) Tárgyi feltételek:

A takarékos gazdálkodás eredményeként elindult saját erőforrásból néhány, évek óta húzódó probléma megoldása. Így a törvényszék épületének tetőtéri szintjén a légkondicionálók elhelyezésével megszűnik a több évtizedes és a megfelelő színvonalú nyári munkavégzést akadályozó körülmény. Ugyanez a központi helyi bíróságon is 3 tárgyalóteremben megvalósulhat.

Folyamatban van az Ajkai Városi Bíróságon az akadálymentesítési munkákkal összefüggő hibák kijavítása, míg a Tapolcai Városi Bíróságon a munkavégzéshez szükséges tetőtéri beázás és a fűtési probléma megoldása. Várható, hogy az elavult magnók lecserélése a Tapolcai Városi Bíróságon is megtörténik és áttérnek a digitális hangrögzítőre.

Korábbi költségvetési helyzetünk sajnos nem tette lehetővé az elhasználódott, elavult gépek időbeni folyamatos cseréjét, de jelenleg, az állapotfelmérést követően sor került új számítógépek és nyomtatók beszerzésére, és ezzel megkezdődhetett az elavult géppark felújítása. A felszámolási ügyszakban dolgozó kollégák is új és korszerű gépeket kaptak, központi forrásból.

c) Gazdálkodás:

Tudomásom szerint a törvényszéken, s valamennyi bíróságunkon jelenleg is takarékos gazdálkodás folyik. Ennek megvalósításaként került sor arra, hogy a folyóiratok és közlönyök megrendelését a bíróság visszamondta, s ma már minden bíró számára természetes, hogy számítógépen keresi a jogszabályokat és tájékozódik a bírói gyakorlatról.

Azt gondolom, hogy évek óta alulfinanszírozott volt a bíróságunk, így nemcsak munkavégzésünk során kellett takarékoskodni, de a nagyobb felújítások és az indokolt korszerűsítések is elmaradtak.

A költségvetési, gazdálkodási, szakmai ismeretekkel a gazdasági hivatal vezetésének, s a belső ellenőrnek kell rendelkeznie, s feladatuk annak feltárása is, hogy látnak-e olyan területet, ahol költségtakarékosabban végezhetjük a munkát úgy, hogy az az érdemi, színvonalas munka rovására ne menjen. Véleményem szerint a takarékos gazdálkodás nem sértheti az ítélkezési munka színvonalas ellátását. Ugyanakkor azt minden bírótól elvárhatjuk, hogy "mérje fel" gyakorlatát a költségkímélés érdekében, (fénymásolás, jegyzőkönyvek kézbesítése, térítvevényes küldemények kiadása, stb.).

III. Az elnökhelyettes feladatai:

A bíróságok szervezetéről, igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 123. § (1) bekezdése értelmében az elnökhelyettes a bíróság elnökét akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

Veszprém megye bíróságainak Szervezeti és Működési Szabályzata (SzMSz) 70. §-a szerint a törvényszék elnökhelyettesének feladatköre:

- 1) a törvényszék elnökének távolléte esetén annak általános helyettesítése (a helyettesítési jogkör nem terjed ki a jogi beosztású, és a vezető beosztásban dolgozók személyi ügyeire, szolgálati viszony létesítésére, megszüntetésére, fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, minősítésére és kitüntetésére, valamint a soron kívüli béremelésre);
- 2) az igazságügyi alkalmazottak értékelése;
- 3) a bírósággal szolgálati, vagy munkaviszonyban kerülő dolgozók felvételének előkészítése;
- 4) az ülnöki ügyek intézése;
- 5) az oktatási feladatok ellátása;
- 6) a könyvtár, a Büntetés-végrehajtási Csoport; a lajstromirodák elvi irányítása és felügyelete;
- 7) a vagyonnyilatkozat-felvételi kötelezettségből eredő feladatok irányítása és szervezése, az elnökhelyettesi iroda vezetőjének közreműködésével;
- 8) az Informatikai Műhely munkájának irányítása és a bíróságok számítástechnikai fejlesztésének szervezése;
- 9) szakértői ügyek;
- 10) iratselejtezés, az irattárak kezelése, nyomtatvány-beszerzés;
- 11) érdekvédelem és sportügyek;
- 12) foglalkozás-egészségügyi és egyéb szűrővizsgálatok szervezése;
- 13) a vezetői értekezletek levezetése;

- 14) az Európai Jogi Szaktanácsadók munkájával kapcsolatos igazgatási feladatok ellátása;
- 15) az Üvegseb törvénnyel kapcsolatos feladatok;
- 16) soronkívüliség elrendelése esetén az érintett ügyek ügyintézési határidejének folyamatos ellenőrzése.

Fenti feladatok elvégzése számomra nem ismeretlen, tekintettel arra, hogy kollégiumvezető-helyettesként eddig is végeztem bírói vizsgálatot és részt vettem az igazságügyi alkalmazottak értékelésében, amennyiben az igazgatási vezetés igényelte. Segítséget nyújtottam az új dolgozók felvételének előkészítésében és a dolgozók kiválasztásában, s a továbbképzésekre és az oktatásra javaslatot tettem, tanulóköröket vezettem és foglalkoztam panaszügyek intézésével is.

A jövőben változás várható a fogalmazó-, és bíróképzés területén, mivel az oktatási rendszer átalakítása folyamatban van. Eddig a törvényszéken felkészült kollégák tartották a fogalmazók, ügyvédjelöltek képzését, beszámoltatását, míg a jövőben a jogalkotó az ítélőtábláknak biztosítja a koordinációs szerepet. Az OBH elnöke által meghatározott szempontok alapján az ítélőtáblák vezetőjének kell régióként az oktatási programot kidolgozni.

Megmarad az alapképzés a bíróságokon (a fogalmazók ügyszakonkénti beosztása), meghatározott témakörök feldolgozása viszont régiós szinten történik a bírák és a fogalmazók, titkárok részére. Az Akadémián a központi, az OBH elnök által meghatározott (kötelező) oktatás folyik. Véleményem szerint fontos lenne az, hogy ne ugyanazon témákkal foglalkozzanak a különböző oktatási szinteken és ezek a rendszerek összehangoltan, egymásra épülve működjenek.

Az oktató bírák feltételezhetően az ítélőtáblák, a törvényszékek legalkalmasabb, legfelkészültebb bíráiból kerülnek ki. Ennek előkészítése, s az oktatási terv helyi szintű kidolgozása, a képzésre való beosztás összehangolása az elnökhelyettes feladata.

Szükségesnek tartanám azt, hogy a fogalmazói tanulókörökre központilag készüljön segédanyag, "vázlatfüzet", mivel a jelenlegi felkészítési rendszerben az oktató bíró hozzáállásán, idején is múlik, hogy mennyire mélyed el az adott témakör feldolgozásában, mennyire a gyakorlati ismeretekre helyezi a hangsúlyt, vagy "csak" a jogszabályokat ismerteti. A számonkérés formája is nagyon eltérő.

A jövőben nagy felelőssége lesz az elnökek és elnökhelyettesnek abban, hogy milyen elveket követ a titkárok beosztásánál. A titkárok a jogszabályváltozás folytán már önállóan láthatnak el bizonyos feladatot és munkaköröket, s a bíróságnak az az érdeke, hogy az adott területen nagy gyakorlatot szerezzenek és rálátásuk legyen az ügyszakra, színvonalas munkát végezzenek, vagyis lehetőleg hosszú ideig dolgozzanak egy-egy területen. Ugyanakkor egy más ügyszakra kiírt bírói álláspályázatnál háttérbe kerülhetnek, ha netán évekig eltérő területen dolgoztak (pl. családjogi területre kiírt bírói állásra a szabálysértési ügyekkel foglalkozó titkár pályázik). Ezért megfontolandó lenne az a gyakorlat, hogy a titkárok az önállóan ellátható területeken bizonyos időszakonként váltsák egymást.

Fontosnak tartom az instruktor bírák megbecsülésének visszaállítását, s hogy csak a valóban nagy felkészültségű és lelkiismeretes bírák kijelölésére kerüljön sor. Ismert, hogy a bírói munka mellett komoly többletfeladatot jelent a kezdő bírák és a fogalmazók felkészítése, de egy-egy bíró példamutatásán és hozzáállásán nagyon sok múlik, hogy milyen képet látnak maguk előtt a fogalmazók és titkárok. Külön juttatás mellett kell kijelölni azokat a tapasztalt bírákat, akik felelősségteljesen gondolkodnak és átérzik az oktatás, képzés jelentőségét.

A jogszabályi változásokat nemcsak a bíráknak és titkároknak, de az ügyintézőknek, tisztviselőknek, leíróknak is követniük kell ahhoz, hogy a bíróság működése zavartalan legyen. Elengedhetetlen, hogy valamennyi dolgozó ne csak a saját szűk területét ismerje, hanem a szükséges mértékben rálátása legyen a teljes folyamatra és a bíróság működésére. E nélkül nem érzi jelentőségét, felelősségét annak, ha például egy bírói utasítást rosszul, tévesen teljesít (annak következményét, ha rosszul idéz, ha téves felvilágosítást ad, stb.). Ezért a tisztviselők folyamatos képzését, felkészülését is biztosítani kell.

A magam részéről szükségesnek tartom a jövőben is a folyamatos ellenőrzést az időszerűség biztosítása érdekében. Az eddigi adatszolgáltatáson túl fontos a bizalmi elv és együttműködés alapján az is, hogy a bíró időben jelezze a szakmai és igazgatási vezetés felé, ha a reá kiosztott ügyeket akár mennyiségi szempontból, akár az ügyek súlya miatt, akár személyes problémája miatt nem tudja időszerűen intézni és segítséget igényel. Csak ebben az esetben lehet részére a mulasztást megelőzve segítséget nyújtani és fontos lenne, hogy ne a panaszügyintézés vagy a bíróság elleni perek kapcsán kelljen szembesülni a súlyos bírói mulasztással. Szeretnék közreműködni olyan légkör kialakításában, amelyben minden bíró számára természetes, hogy a problémáiról tájékoztassa vezetőit annak érdekében, hogy a probléma megoldódjon és a végeredményt tekintve időben és jó

döntés szülessen.

Szükségesnek tartanám az évtizedekkel korábban működött gyakorlatnak megfelelően bevezetni azt, hogy a helyi bíróságok rendszeresen (pl. negyedévenként) helyi értékelést, megbeszélést tartsanak, ahol a kollégák az informatikai úton megismert adatokon kívül személyesen is tájékoztatást kapnának a helyi bíróság ügyforgalmáról, a bírák teljesítményéről és, hogy adott esetben hol és milyen változtatásra van szükség.

Ma már az új joganyag elsajátítása, a jogszabályváltozás nagyon komoly tanulási időt vesz el a mindennapi munkavégzés során. Nem elegendő az alkalmankénti központi oktatás és felkészítés, de a folyamatos önképzés, illetve a kollégákkal való rendszeres konzultáció szükséges ahhoz, hogy a bíró nyugodtan és biztos joganyag ismeretében végezhesse az ítélezési tevékenységét. Ezért megfontolandónak tartanám azt, hogy helyes-e a több, mint 30 évvel ezelőtt megállapított heti két tárgyalási napra szóló előírás a minőségi munka elvárása mellett. Amikor ezt az előírást meghatározta az igazgatási vezetés, akkor "csak" a hazai jog ismeretére volt szükség azzal, hogy egy-egy jogterületen évekig nem volt változás sem. Minden ügyszakra elmondható volt, hogy nagyobb számban fordultak elő egyszerűbb ügyek, amelyre se a felkészülés, se az ügyek feldolgozása és a határozatok elkészítése nem volt időigényes. Az elmúlt időben azonban csökkentek az ügyintézési és az eljárás határidők, nem egy esetben néhány nap alatt kell érdemi intézkedést hozni, ami nem minden esetben tartható és teljesíthető megfelelő színvonalon ilyen tárgyalási tempó, illetve a tárgyalás tartása nélküli ítéletek elkészítése mellett.

A bírói álláspályázatok elbírálásánál tapasztalhattuk, hogy olyan nagyvárosokban, ahol jogi egyetemek is vannak, lehetőségük volt a bíró kollégáknak munkájuk mellett oktatási tevékenységet is végezni, ami lényegesen több pontot eredményezett az értékelésnél. Elképzelhetőnek tartom azt, hogy az elnökhelyettes felmérje, hogy helyi szinten a Pannon Egyetemen van-e erre lehetőség, a középiskolákban igénylik-e a jogi, igazságügyi ismeretek oktatását és azoknak a kollégáknak, akik késztetést éreznek ilyen tevékenységre, alkalmuk lenne bírói munka mellett egyéb tevékenységet is végezni.

- , -

Az igazságszolgáltatással szemben évtizedek óta elvárás, hogy egységes legyen a jogalkalmazás, és hogy ésszerű időn belül döntsenek mindenhol. Álláspontom szerint csak úgy lehet ezen jogszabályi előírásnak és szakmai elvárásnak is megfelelni, ha valamennyi kollégám számára alapvető igény lesz, hogy kiváló szakmai munkát végezzen, felkészülten, időszerűen.

Kinevezésem esetén az igazságszolgáltatással szemben megfogalmazott elvárások teljesülése érdekében az elnök irányítása mellett szeretném az elnökhelyettesi munkámat végezni.

A szakmai, ítélkezési munkámat a jogszabályi előírásoknak megfelelően folytatnám azzal, hogy az ügyszak átszervezése után vállalnám másodfokú közigazgatási ügyek feldolgozását is.

Kollégáim előtt ismert, hogy ítélkező tevékenységemet a felkészültség, alaposág jellemezte és igazgatási vezetőként ugyanezt a szakmai hozzáállást, igényességet szeretném megvalósítani.

Elnökhelyettesként szeretném visszahozni azokat az ünnepeket, hagyományainkat, amelyek a korábbi évtizedekben azt eredményezték, hogy a munkatársak őszinte, barátságos légkörben, de felelősségteljesen, közös szakmai cél érdekében végezték munkájukat.

Veszprém, 2012. október 29.

dr. Magyarády Zsuzsanna
dr. Vándor Zsuzsanna